

สภาพการเลี้ยงและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของผู้เลี้ยงกระบือ
โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสม ตามแผนที่ Agri-Map ในจังหวัดนครราชสีมา

โดย

มังกร บุญคำ
ฐิตินันท์ วิเศษวงษา

เลขทะเบียนวิชาการ

สถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา

อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

มกราคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๔

สภาพการเลี้ยงและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของผู้เลี้ยงกระบือ โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสม
ตามแผนที่ Agri-Map ในจังหวัดนครราชสีมา

มังกร บุญคำ^๑
ฐิตินันท์ วิเศษวงษา^๒

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษาสภาพการเลี้ยงและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงกระบือ โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-map ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค ในการนำไปวางแผนการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๕๕ ปี เฉลี่ย ๕๓.๕๗ ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ตอนต้น ร้อยละ ๘๕.๒๕ สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย ๕.๒๓ คน ทำนาเป็นอาชีพหลัก วัตถุประสงค์การเลี้ยงกระบือเพื่อ ผลิตลูกขาย ระยะเวลาเลี้ยงกระบือเฉลี่ย ๑๓.๔๘ ปี เฉลี่ย ๖.๙๓ ตัว ใช้พ่อพันธุ์และการผสมเทียมในการผสมพันธุ์ ร้อยละ ๕๐.๐๐ คัดเลือกแม่พันธุ์กระบือร้อยละ ๕๙.๐๑ คอกกระบืออยู่แยกกับบ้านพักร้อยละ ๕๕.๕๕ ใช้หญ้า ธรรมชาติเลี้ยงกระบือร้อยละ ๔๓.๑๗ ใช้ฟางข้าวในการถนอมอาหารสัตว์ร้อยละ ๙๐.๑๖ กระบือได้รับการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคร้อยละ ๙๓.๔๔ ในรอบปีที่ผ่านมา มีรายได้จากการเลี้ยงกระบือเฉลี่ย ๕๗,๗๖๕.๖๔ บาท รายจ่ายเฉลี่ย ๒๐,๑๕๘.๗๗ บาท ได้รับข่าวสารจากอาสาปศุสัตว์ร้อยละ ๓๔.๓๗ มีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการเลี้ยงกระบือ มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือการเลี้ยงกระบือ ปัญหา อุปสรรคพบว่าพื้นที่เลี้ยงไม่เพียงพอ ร้อยละ ๒๕.๗๑ ส่วน การเปรียบเทียบสภาพการเลี้ยงกระบือและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ จำแนกตามการฉีดวัคซีนป้องกันโรคร้อยละ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ และทัศนคติและความพึงพอใจต่อการเลี้ยงกระบือของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ จำนวน ๑๒ ประเด็น

สำหรับข้อเสนอแนะ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ส่งเสริมการเลี้ยงกระบือ ดังนี้ ๑) พื้นที่เลี้ยงไม่พอเพียง ต้องให้ปรับเข้าสู่การเลี้ยงแบบประณีต ๒) แหล่งเงินทุนในการกักขัง รัฐควรจัดหาแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ๓) การส่งเสริมการเลี้ยงกระบือโดยภาครัฐจะต้องให้มีการประเมินตลอดโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข ๔) ภาครัฐจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนในการคัดเลือกเกษตรกรที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการ

คำสำคัญ : ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสม แผนที่เกษตรกร

ทะเบียนวิชาการเลขที่ ๖๕(๒)-๐๒๑๖(๓)-๐๓๑

^๑ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

^๒ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

The Farming conditions and economic returns Of buffaloes The project to modify the farming area Suitable according to Agri-Map in Nakhon Ratchasima Province

Mangkorn Bunkham ^{/1}

Titinan Visetvongsa ^{/2}

Abstract

This study aims to Study of raising conditions and economic returns of buffalo breeders. Project to modify inappropriate areas according to Agri-map in Nakhon Ratchasima Province to know the problems and obstacles in the implementation of a plan to promote buffalo farming to be more effective.

The results of the study found that Most of the farmers were over 55 years old, average 53.57 years, graduated from primary school, 85.25 percent, 5.23 family members on average, farming as their main occupation. Objectives of raising buffaloes to produce offspring for sale The average raising period for buffaloes was 13.48 years, the average was 6.93. Using sire and artificial insemination for mating 50.00%, 59.01 percent of buffalo breeds were selected, 55.55 percent of buffaloes were separated from the house, 43.17 percent of buffaloes were used natural grass, and 90% of rice straw was used for preserving animal feed 90.16. buffaloes were vaccinated against ๙๓.๔๔ percent in the past year, earning an average of 57,765.64 baht from raising buffaloes. Average expenditure 20,158.77 baht, received news from livestock volunteers, 34.37 percent had attitudes and satisfaction towards raising buffaloes. The average is at the highest level. was raising buffaloes. Problems and obstacles found that the raising area was insufficient for 25.71%. Classified by vaccination against buffalo disease It was found that there was no difference at the significance level of 0.05 and the attitude and satisfaction towards raising buffaloes of the farmers classified by educational level. It was found that the difference was at the significance level of 0.05 for 12 issues.

For suggestions the results of the study can be used to promote buffalo raising as follows: 1) Insufficient raising area must be adapted to elaborate rearing; 2) source of funds for borrowing the government should provide funding sources at low interest rates. 3) The promotion of buffalo farming by the government must be assessed throughout the project in order to use the information for improvement. 4) The government must set clear criteria for selecting farmers who will apply to join the project.

Keywords : Economic Return, Change the area is not appropriate, Agricultural Map for Adaptive Management (Agri-map)

Scientific paper No. : 65(2)-0216(3)-031

---

^{/1} Nakhon ratchasima Provincial Livestock Office, Muang District, Nakhon ratchasima Province

^{/2} Nong Bua Lam Phu Provincial Livestock Office, Muang District, Nong Bua Lam Phu Province